

מימוש עצמי

רועי וסטרך

ראשי פרקים

- א. החלום ושברו
- ב. גאווה
- ג. ענווה
- ד. אדם מחפש משמעות
- ה. סיום

א. החלום ושברו

"הכל לטובה", "כל דעביד רחמנא לטב עביד"¹, "בכל דרכיך דעהו"² ועוד. לפני שהתגייסתי היה לי קל מאוד לקיים תורות מסוג זה, שהרי בסך הכל עשיתי מה שרציתי ומה שאהבתי. רק לפעמים דברים לא הסתדרו כמו שצריך, וגם זה בדרך כלל רק בפרטים הקטנים ולא במשהו מהותי.

ופתאום, אני מוצא את עצמי מעביר תקופה משמעותית של חיי במשהו שאינני רוצה בו. המשבר הצבאי הכי קשה שלי היה כאשר הבנתי שאני לא באמת חי את התורה הזאת, שהכל לטובה, שאני לא באמת מתבטל לרצון ד', אני לא באמת עניו. קל להיות כלי להופעת ד', להיות צינור להופעת השפע האלוקי בעולם כאשר זה מסתדר עם חלומותיך ושאיפותיך. אז יותר פשוט לחוות שכוחותיך לא מתחילים ממך אלא משורש עליון. אבל פתאום דברים לא הסתדרו, החלום להיות לוחם בצבא ההגנה לישראל, לתת את כל כוחותי למען עם ישראל וארצו, החלום נגזז. פתאום עמדתי מול שוקת שבורה, מציאות של תומך לחימה, חייל בבקו"ם, מתעסק בשחרורם של חיילי צה"ל, שום דבר משמעותי, שום מסירות נפש...

ב. גאווה

לאט לאט הבנתי שיותר משעשיתי רצוני כרצונו עשיתי רצונו כרצוני, ולא במובן העליון. פתאום גיליתי את גאוותי, שחשבתי שנפטרתי ממנה. קשה היה לשמוע את כל החברים מספרים סיפורי צבא משמעותיים על טירונות מפרכת, מבצעים ומעצרים. אבל יותר מכך קשה היה לי לגלות שזה מפריע לי, שגאוותי קיימת, שנוח לי להיות צינור להופעת ד' כאשר זו הופעה משמעותית ומוערכת

1. ברכות ס ע"ב.

2. משלי ג ו.

ולא כאשר זו הופעה שאינה במרכז הבמה האידיאליסטית. ואף על פי שבאמת האמנתי שכל מקום שאדם נמצא בו שם הוא צריך להיות ושם יש לו תפקיד – זה היה אי שם בשכל, הלב סירב לקבל.

ג. ענווה

אז מה עושים? מקבלים את הדין באהבה? מקבלים את עובדת חוסר הערך והמימוש העצמי? מתבטלים לרצון ד'?

כן ולא.

משמעות הענווה היא יציאה מאותה מוגבלות גאוותנית של אני ואפסי עוד, של מדידת הכל במשקפיים שלי מתוך ניתוק ופירוד – מדידת 'אני' ביחס לכל מה שלא 'אני'. הגאווה מתאפשרת רק על ידי ניתוק ביני לכל השאר, צמצום. לעומת זאת, ביטול כלפי הקב"ה משמעו שהכל אחד, כלומר בכל מקום יש משהו אדיר, הכל מחובר.

אסור להשלים עם חוסר משמעות. חוסר מימוש עצמי ערכי, הוא לא ענווה. אבל אסור באותה המידה לחשוב שאני הוא היודע ועד מהו הדבר המשמעותי והחשוב ביותר בעבורי. "הכל לטובה" אין משמעו קבלת הדין וחוסר מעש, להפך, אם הכל לטובה אזי ברור שיש כאן משהו אלוקי, שיש מה לעשות ולגלות. ברור שישנה משמעות.

ד. אדם מחפש משמעות³

אבל איך נמצא אותה בבקו"ם, בשלישות, בניילון מפות? איך אפשר לתרגם את ההכרה השכלית הזאת בעולם המעשה, בתחושות הלב?

התשובה משתנה מאדם לאדם. אני כשלעצמי מצאתי אותה בכמה כיוונים (ובוודאי יש עוד):

א. ואהבת לרעך כמוך – בכל מקום בצבא יש אנשים, ובכל מקום שיש אנשים יש אפשרות לעזור (לא להיות פראיר, אלא אכפתי וטוב), להיטיב, להתחבר, להשפיע, לקדש שם שמים באמת. כידוע לכם עניין זה אינו פשוט ומצריך השקעה ומודעות רבה. היום במבט לאחור, אני מצטער על הרבה עזרה שיכולתי לתת, הרבה קשרים שיכולתי לפתח, הרבה שיחות בשמירה ובכל מקום אחר שלא שוחחתי ושאוּלי יכולות היו לפתוח עיניים לכמה מאחינו התועים, להרבות אחווה בעם ישראל (לא שיחות מאולצות כמובן, אלא שיחות טבעיות וחבריות). אין זה פשוט, לא כל האנשים בצבא הם נחמדים ולא כולם מעוניינים בקשר, אבל הרוב הגדול הם אנשים טובים ונחמדים לא פחות מאתנו, כל אחד ובעיותיו, כל אחד וחסרונותיו.

3. לא התייחסתי לבעיה ההפוכה שגם היא קיימת, והיא ההדחקה של התביעה הפנימית למשמעות. הדחקה המתבטאת בהפיכת סולם הערכים הפנימי. ערכים של עשייה ומשמעות יורדים וערכים של ציניות, חוסר משמעות, חוסר אכפתיות, אדישות ובטלה עולים.

ב. בשירות עצמו – אם משתחררים מהגאווה העיוורת המצמצמת את הראייה לתחום מסוים בלבד, אזי אפשר למצוא דברים משמעותיים ברוב המקומות בצבא. לצערי, רק לקראת סוף השירות שלי התחלתי למצוא תוכן גם בתפקיד הלא-קרבי שלי. כמעט בכל מקום בצבא אפשר לשפר, לייעל, לקדם ברמה כלשהי. וכאשר עוסקים בהתקדמות ובשיפור, אזי הלב מקבל את הדרוש לו (בשכל כבר טיפלנו לעיל).

ג. מעבר לשירות – ניתן לעשות הרבה בזמן הפנוי, הרבה מאוד: פעילות בתנועת נוער ובארגוני חסד, לימוד תורה ועוד ועוד. (יש הרבה שעושים לא מעט כסף בזמן שירותם הצבאי, להבדיל.) ישנו רק תנאי אחד – זה חייב להיות קבוע במסמרות, שאם לא כן זה מתפוגג. כדאי לקחת תפקיד ברור, מוגדר ומחייב: ללמוד בישיבה עם חברותות, לעשות, לא לתת לאווירה הג'ובניקית לכבוש את החיים. אפשר להגיע לדברים גדולים מאוד מעבר לשירות שימלאו את הדרישה למשמעות ולעשייה.

ה. סיום

אני כשלעצמי לא כל כך הצלחתי להפוך את תקופת השירות הצבאי למשמעותית ולבער את הגאווה הארוה. נקווה שתצליחו יותר ממני, שתפיקו משהו מכישלונותיהם של אחרים, כך שהם יהפכו לזכויות. דבר אחד ברור לי לחלוטין: זה אפשרי, אך דרושה עבודה גדולה מאוד, עבודה בכל המישורים, בדעת, במידות ובמעשה (עבודה גדולה הרבה יותר מאשר לחייל קרבי, אף על פי שמבית המדרש לפעמים זה נראה אחרת).

יפאר עננים בישועה⁴.

4. תהלים קמט ד.